

Kitap Bölümü Yazmaya Davet

Ek-1

Tasavvuf Ve Islah Projeleri: Modern Çağda Reformist Düşüncenin Değişiminde Tasavvufun Etkisi

(Karabük Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Bünyesinde Akademik Ve Hakemli Kitap)

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Hossameldeen Khalil Farag MOHAMMED

Giriş:

Yaklaşık iki asırdan fazla bir süreden beri Emir Şekib Arslan'ın da kitabına başlık olarak belirlediği 'Li-Mâzâ te'aḥḥare'l-müslimûn ve li-mâzâ teḳaddeme ḡayruhüm' (Müslümanlar Neden Geri Kaldı ve Onların Dışındakiler Neden İlerledi?) sorusu hala ıslah ve kalkınma öncülerinin temel kaygısı olmaya devam etmektedir.

Çağdaş araştırmacılar, çabalarını bu öncülerin reformun temelleri ve Müslümanların zihinsel, politik, felsefi ve sosyal kalkınmasıyla ilgili verdikleri yanıtları incelemeye odakladılar. Ancak reform projelerinde tasavvufun ve eğitimin rolünün açıklığa kavuşturulması konusu, tasavvufun merkeziliğine ve ağırlığına ve hem teorik hem de pratik düzeyde sundukları argümanlarda her zaman var olmasına rağmen, bu öncü şahsiyetlerin araştırmaları kapsamındaki reform projelerinde büyük ölçüde eksik kalmış ve yeterince ilgi görmemiştir.

İşte bu kitabın çıkış noktası da buradan meydana gelmiştir. Dolayısıyla bu kitap ıslah projelerinde terbevi tasavvufun rolünü öne çıkarmayı, temellerini ve ayrıntılarını reform ve kalkınma sürecindeki rolünü ve değerini ortaya koyacak şekilde açığa kavuşturmayı amaçlamaktadır. Ayrıca manevi ve terbevi yönlerin gölgesinde kalan önceki yaklaşımları tamamlamaya da hazırlık vazifesi görmektedir.

Hanif İslam dininin, insan ruhunu arındırması nedeniyle tasavvufun manevi eğitim boyutuna büyük önem verdiği bilinmektedir. Hatta bu yön, peygamberlik misyonunun en büyük hedeflerinden biriydi. Tıpkı ayette de işaret edildiği üzere: 'Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini okuyan, onları arındıran, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur. Hâlbuki daha önce onlar, apaçık bir sapkınlık içinde bulunuyorlardı.' (Al-i İmran 164). Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-

'in ashabı için geliştirdiği asil manevi terbiye ve eğitim, onların ruhlarında tam bir değişim meydana getirmiş ve ruhları uyandırmıştır. Öyle ki sahabelere "geceleri ruhbân, gündüzleri fûrsân" (yani gecelerini ibadete adanmış ruhbanlar, gündüzleri ise, Allah yolunda cihat eden atlılar) denilecek kadar, insanlığın eşi benzeri görülmemiş muazzam bir kalkınma ve bir medeniyet yarattı.

Daha sonra tabiin ve etbaüt-tabiin nesli sahabelerden onların bu manevi yollarını miras almışlar ve bu manevi yön, hicri üçüncü asırdan itibaren gelişip ilmi bir ekole dönüşmesinden ve tasavvuf teriminin benimsenmesinden sonra bile saf ve duru bir şekilde kalmayı başarmıştır. Maruf el-Kerhî (ö:255h), Hâris el-Muhasibi (ö:243h) ve Cüneyd el-Bağdâdî (ö:298h) gibi ileri gelenleriyle birlikte bu okul, tevhidin hakikati, Cenab-ı Hakk'a ibadetin samimiyeti, dünyaya köleliği reddetme, hayatın hakikatini ve insanın bu hakikatteki yerini anlamak, kalpleri temizlemek, müstakim olmaya engel olan hastalık türleri ve bunların tedavi yöntemlerini öğrenmek hakkında derin bir terbevi düşünceyi netleştirip ortaya çıkarabilmiştir. Bu ekolün katkısı yüzyıllar boyunca bu düşünceyi zenginleştiren, tasavvufta meydana gelen tahrifatlar, vahdet-i vücuda davet, sapkınlık ve diğer bozulmalar gibi ona yabancı unsurlarla mücadele eden müceddid şahsiyetlerin ortaya çıkmasıyla devam etmiştir. Bunun yanında, bu müceddidler tasavvufun ıslah edilmesi, hurafelerden ve sapkınlıklardan kurtarılması konusunda da çağrıda bulunmuşlardır.

Modern çağın ıslahat öncüleri de bu ileri gelenlerin izinden gitmişler ve özellikle çoğunun yetişme dönemlerinde büyük oranda tasavvuf ve terbiye eğitimi almış olması nedeniyle, ümmetin ilerlemesi ve kalkınması için sundukları ıslah projelerinde tasavvufun manevi boyutunu kullanmışlardır. İslami kalkınma ve ıslahın sembol isimlerinin büyük çoğunluğu da bu çizgiyi takip etmiştir.

Bugün kalkınma ve ıslah projelerinde bilgi, çalışma, arınma ve düşünce açısından diğer yönleriyle yan yana hak ettiği yeri alması için eğitimin merkeziliğini yeniden tesis etmeye azami derecede ihtiyacımız vardır. Bu gaye, kapsamlı bir reforma ve dallarını genişleten, meyvelerini çeşitlendiren, özelde Müslümanların, genel olarak da insanlığın hayatına gölgelerini yayan gerçek bir kalkınmaya ulaşana kadar devam etmelidir.

Kitabın Hedefleri:

Bu kitap bazı ilmi gayeyi gerçekleştirmeyi hedeflemekte olup bunların önemlileri aşağıdaki gibidir:

- 1- İslah öncülerinin düşüncesinde ve sundukları ıslah edici proje ve vizyonlarında terbevi tasavvufun merkeziliğini ortaya koymak ve bu

- eğilimin modern ve çağdaş kalkınma literatüründe hem teorik hem de pratik düzeyde bulunmamasının nedenlerini ve etkilerini tespit etmeye çalışmak.
- 2- Modern kalkınma döneminde (1750-1950) reformun bilinmeyen, tasavvuf ve manevi terbiyeye ilgi duyan çağdaş öncüleri bulup ortaya çıkarmak.
 - 3- Tasavvufun ıslah projelerindeki pratik etkilerini ana meselelerle ilişkilendirerek vurgulamak: Sömürgecilikten kurtuluş hareketlerindeki önemli rolü, bağımsızlığa ulaşma çabası, siyasi yolsuzluğa karşı çıkma, İslami kimliği koruma ve entelektüel istila ve kültürel yabancılaşmaya karşı koyma gibi.
 - 4- İlgili alanın öncülerinin hem nazari hem de tatbiki düzeyde sunduklarından yola çıkarak bir manevi eğitim projesinin genel özelliklerini sunmak.

Kitabın Konuları:

1. Konu: Tasavvuf Terbiyesi Kavramı Ve İslah Kavramıyla İlişkisi

Bu başlık eğitimsel tasavvuf kavramıyla ilgili “tezkiye”, “terbiye”, “süluk” ve benzeri kavramların açıklığa kavuşturulması ve bunun ıslah kavramıyla ne ölçüde ilişkili olduğu, tasavvufun ıslah ve kalkınma hareketlerindeki rolünün önemi, bunun Kur'an ve Sünnet'teki referansları ve tasavvuf literatüründeki yeri üzerinde durmaktadır. Buna İslami kalkınmanın gerçekleştirilmesinde bu üç kavram (ıslah, tasavvuf, terbiye) arasındaki entegrasyonun gerekliliğinin boyutunu da ortaya koymayı göz ardı etmeden ulaşmaya gayret etmektedir.

2. Konu: Tasavvufun Reformist Düşüncedeki Merkeziliği Ve Dönüşümleri:

Bu başlık, ıslah ve kalkınmanın öncü şahsiyetlerinin düşüncesinde tasavvuf eğitiminin merkeziliğini açıklığa kavuşturmayı ve onlar için “reform ruhu” diyebileceğimiz şeyi oluşturan bu akıma olan ilgilerine ve tüm bunların ıslah fikrine ve onun dönüşümüne olan etkilerine ışık tutmayı amaçlamaktadır. Bunun, terbevi tasavvufu nazari ve ameli olarak ilgilendiklerini gösteren ve onunla başa çıkma yaklaşımlarını ve reformu gerçekleştirme ve kalkınmaya ulaşma projelerindeki yerini ortaya koyan bir dizi modelin kapsamlı bir çalışması yoluyla yapılması hedeflenmektedir.

3. Konu: Geçmişteki Ve Günümüzdeki Manevi Eğitim Farkı:

Bu başlık, özellikle tasavvufun muhalifleri veya savunucuları arasındaki anlaşmazlığın temellerini ve gerekçelerini ortaya çıkarmayı ve reform öncülerinin bu anlaşmazlıkla ilgili konularını netleştirmeyi amaçlamaktadır.

4. Konu: Bu Alanın Öncülerinin Reformist Deneyimlerine Dayanan Çağdaş Bir Sufi Manevi Eğitim Projesinin Genel Özellikleri:

Bu başlık, İslam dünyasında ıslah ve reform öncüleri tarafından ortaya konulan birikime açıkça dayanan, İslami ilerlemenin sağlanmasında benimsenebilecek ve uygulanabilecek çağdaş bir eğitim ve tezkiye projesinin genel özelliklerini netleştirmeyi amaçlamaktadır.

Katılımcılar İçin Genel Bilgiler:

Projeye çalışmalarıyla katılma arzusunda olan araştırmacıların aşağıdaki kurallara riayet etmesi önem arz etmektedir:

1. Araştırmacı projenin dört konusundan sadece biri hakkında yazmayı seçmeli ve başlıktan hemen sonra bunu açıkça belirtmelidir.
2. Çalışmanın özeti 300-500 kelime arasında olmalı ve çalışmanın ana fikrini ve belirli bir vizyonla çözüm yöntemini açıklamalıdır.
3. Özgeçmiş, araştırmacının bilimsel ilgi alanlarının ve öne çıkan yayınlanmış eserlerinin yanı sıra akademik eğitimini de içermeli ve 500 kelimeyi geçmemelidir.
4. Çalışmanın tam metni 8000-12000 kelime sınırları içinde olup aşağıda belirtilen süreler içinde gönderilmelidir.

Sunulan Avantajlar:

Kabul edilen akademik çalışmalar sıkı bir bilimsel incelemeye tabi tutulacak ve akademik yayın için onaylananlar hakemli bir kitapta yayınlanacaktır.

Önemli Tarihler:

1. Özetler ve özgeçmişlerle birlikte tam metinlerin gönderilmesi için son tarih 31 Mayıs 2024'tür.
2. Kabul edilen bildirimlerin yazarlarına, gerekli düzeltme ve geri dönüşler sağlandıktan sonra en geç 30 Eylül 2024 tarihine kadar bilgi verilecektir.
3. En geç 30 Kasım 2024 tarihine kadar kitabın hem elektronik hem de matbu halinin yayımlanması tamamlanacaktır.
4. Araştırmanın yayımlanması süreci, konunun bilimsel bağlamıyla tutarlı olacak şekilde, birleşik ve aynı konuya sahip bir kitap olarak düzenleme ve incelemeye tabi olacaktır.
5. Tamamlanmasının ardından kitabın bir elektronik kopyası ve bir basılı kopyası araştırmacıların e-posta adreslerine ve ikamet veya iş adreslerine gönderilerek kendilerine teslim edilecektir.

Yazım ve Yayın Kuralları:

1. Çalışmalar Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde kabul edilmektedir.
2. Araştırmanın daha önce herhangi bir şekilde yayınlanmamış veya başka bir yere yayınlanmak üzere gönderilmemiş olması gerekir. araştırmacı bunu yazılı olarak taahhüt eder. Araştırmanın daha önce yayımlanmış olduğunun ortaya çıkması halinde araştırmacı bu koşulun ihlalden kaynaklanan tüm hukuki, maddi ve manevi sorumluluğu üstlenir.
3. Çalışmanın hacmi şekiller, çizimler, tablolar ve referanslar dahil olmak üzere 12.000 kelimeyi aşmayıp, 8000 kelimedenden de az olmamalıdır. Yazım için:
 - 3/1. 2003 MS Word veya daha güncel ve IBM ile uyumlu bir programla yazılmalıdır.
 - 3/2. Metni Arapça çalışmalar için Traditional Arabic 16 punto, Türkçe ve İngilizce çalışmalar için ise Times New Roman 12 punto kullanılmalıdır.
 - 3/3. Satırlar arası boşluk 1,5 olmalıdır.
 - 3/4. Dipnotlarda Arapça metinler için Traditional Arabic 12 punto, Türkçe ve İngilizce metinlerde ise Times New Roman 10 punto olarak kullanılmalıdır.
 - 3/5. Arapça çalışmalarda ana başlıklar Traditional Arabic 16 punto ve kalın, Türkçe ve İngilizce metinlerde ise Times New Roman 12 punto kalın olacak şekilde yazılmalıdır.
 - 3/6. Yan başlıklar ise Arapça hazırlanan çalışmalarda Traditional Arabic 16 punto, Türkçe ve İngilizce olanlarda ise Times New Roman 12 punto ile yazılacaktır.
4. Metinde yer alan Kur'an ayetleri, sure ve ayet numarası belirtilerek surelerine atfedilir ve ayet belirli bir şekilde parantez içinde yer alır.
5. Dipnotlar araştırmanın başından sonuna kadar her sayfanın altına konulur ve bunlara kaynak ve referanslar orada sabitlenir. Daha sonra araştırmacı, araştırmanın sonuna kaynak ve referansları yerleştirir. Bu işlemler APA sistemine göre yapılır.
6. Araştırmaya, anahtar terimlerin bir listesi ve en fazla beş yüz kelimedenden oluşan Türkçe, Arapça ve İngilizce bir özet eklenecektir.
7. Araştırmacı, çalışmasının dilsel yönünü kontrol etmeli, yazı, noktalama ve numaralandırma kurallarını özen gösterip, gönderilen çalışmanın editoryal yönüne ve düzeltmelerine dikkat etmelidir.

İletişim ve Katkıda Bulunmak İçin:

Özetler, özgeçmişler ve araştırma makaleleri aşağıdaki e-posta adresine gönderilecektir: hossameldeenmohammed@karabuk.edu.tr

Sorular ve bilgi için yukarıda e-posta adresi paylaşılan kitabın editörü Dr. Öğr. Üyesi Hossameldeen Khalil Farag MOHAMMED ile iletişime geçiniz.